

Doğru Yolun Üzerine Oturan Şeytan

Şeytanı ondan korkmadan biraz anlamaya uğraşıp, anladıkça da onun tuzaklarından kendimizi ve sevdiklerimizi uzak tutmaya çalışmak hem şimdiki hem de geleceğinden kaçış olmayan gündeki huzurumuz için çok önemli.

kh Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım. İyiliği sonsuz ikramı bol Allah'ın adıyla başlanım.

Güzel bir özdeyişimiz var: Dostunu yakın tut, düşmanını daha yakın tut.

Bu yazıyla birlikte azılı düşmanımız olan şeytanı biraz kavramaya çalışacağız. Değil mi ki bulunulan bahçeden birlikte sürüldük, burada da bir aradayız, öyleyse yokmuş gibi yapmak ona alan açmak anlamına gelmez mi? Şeytanı ondan korkmadan biraz anlamaya uğraşıp, anladıkça da onun tuzaklarından kendimizi ve sevdiklerimizi uzak tutmaya çalışmak hem şimdiki hem de geleceğinden kaçış olmayan gündeki huzurumuz için çok önemli. Önce şeytanın tanımına bakalım. Arapçada şeytan kelimesi ne anlama geliyor?

"Şeytan kelimesi, Arapça ş-t-n (شَاطِن) fiilinden türe-

miştir. Ş-t-n fiili, uzaklaşmak manasına gelen bir fiildir. Şeytan kelimesi, kibirlenip isyankâr olan ve kötülük eden her hayvan, cin veya insan için kullanılır. Kelimenin ayrıca, yanmak ve yok olmak manasına geldiği de söylenmiştir. Sözlüklerden anlaşılacağı üzere, "şeytan" kelimesi Arapçada genel olarak, insan veya cin olsun, doğrudan uzaklaşan ve Allah'ın emirlerine başkaldıran herkes için kullanılmaktadır¹."

Bu tanıma göre genel bir manada niyeti bozmuş, düşünebilen her canlının potansiyel şeytan olma ihtimali var demektir. Yani bu satırları yazan ben, okuyan siz, sokakta koşturan insanlar, göremediğimiz cinler, hepimiz, bakış açımızı değiştirdiğimiz anda şeytan

1 <https://www.suleymaniyevakfi.org/kuran-arastirmalari/kuranda-seytan-kavrami.html>

olma yani Allah'tan uzaklaşma ihtimalimiz var demektir. Ama aynı anda yaptığımız yanlıştan dönüp, Adem peygamber ve eşi Havva annemiz gibi tövbe edip durumumuzu düzeltip kaldığımız yerden devam etme imkanımız da var demektir. Yaşam devam ettiği sürece imtihanımız gereği sürekli bir seçim yapmak durumunda kalacağız. Bakış açımıza göre hayatta ilerlediğimiz yolun sonuna varacağız. Şeytan kendi bakış açısını takip etmemiz için sürekli vesvese verip durmaktadır.

Şeytanla ilgili Kuran'da geçen ayetleri okuduğumuzda Şeytan'ın fikir olarak Allah'ın gösterdiği yoldan gitmek yerine kendi hesabına gelen şekilde bir yol tutmaya çalıştığını görüyoruz:

"Rabbin meleklere şöyle demişti: "Ben çamurdan bir insan yaratacağım. Onu yapıp ruhumdan ona üflediğim zaman ona secdeye kapanın." (Sad 38 71-72)

"Allah: " Ey İblis Kudretimle yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan nedir? Böbürlendin mi? Yoksa gururlananlardan mısın?" dedi.

İblis: "Ben ondan daha üstünüm. Beni ateşten

yarattın, onu çamurdan yarattın" dedi. Allah: "Defol oradan, sen artık kovulmuş birisin. Din gününe kadar lanetim senin üzerinedir" dedi." (Sad 38/75-78)

"Rabbim! Beni saptırdığın için, and olsun ki yer yüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim; samimiyeti onaylanmış kulların bir yana, onların hepsini saptıracağım" dedi. (Hicr 15/39-40)

İblis dedi ki: "(Öyle ise) beni azdırmama karşılık, yemin ederim ki, ben de onları saptırmak için senin dosdoğru yolunun üzerinde elbette oturacağım."

"Sonra (pusu kurup) onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım ve sen onların çoğunu şükreden (kimse)ler bulamayacaksın." (A'raf 7/16-17)

Şeytan kıyamete kadar yaşama izni aldıktan sonra ilk hamlesini Adem'le Havva'nın onlara yasaklanan ağaca olan bakış açısını değiştirerek yapıyor ve bunda da başarılı oluyor:

"Ey Adem! Eşin ve sen cennette kal, orada olandan istediğiniz yerde bol bol yiyin, yalnız şu

“Andolsun, o sizden pek çok nesli saptırmıştı. Hiç düşünmüyor muydunuz?”

(Yasin 36/60-62)

ağaca yaklaşmayın; yoksa zalimlerden olursunuz” dedik.” (Bakara 2/35)

“Şeytan, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için onlara fısıldadı: “Rabbinizin sizi bu ağaçtan menetmesi melek olmanız veya burada temelli kalmanızı önlemek içindir.” (Araf 7/20)

Böyle diyerek Adem’e yeni bir bakış açısı kazandı. Ne var ki bu bakış açısı Allah’ın gösterdiği istikamette değildi. Bunun da hazin sonuçları oldu:

“Onlara şöyle dedi: “Birbirinize düşman olarak hepiniz oradan inin. Elbet size benden bir yol gösteren gelir; Benim yoluma uyan ne sapar ve ne de bedbaht olur. Benim Kitabımdan yüz çeviren bilsin ki onun dar bir geçimi olur ve kıyamet günü de onu kör olarak haşrederiz.” (Taha 20/123-124)

Yüce Allah Kur’an-ı Kerim’de Şeytan’la ilgili bizleri aşğıdaki şekilde şiddetle uyandırıyor.

“Şeytan sizi fakirlikle korkutur ve size, çirkinliği ve hayâsızlığı emreder. Allah ise size kendi kâfirden mağfiret ve bol nimet va’dediyor. Şüph-

siz Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.”

Ey insanlar! Allah’ın verdiği söz bütünüyle gerçektir; dünya hayatı sizi aldatmasın. Sakın o çok aldatan şeytan da sizi Allah ile aldatmasın. Şeytan size düşmandır; onu düşman bilin. O, taraftarlarını sadece alevli bir ateşin arkadaşı olmaya çağırır.” (Fatır 35/5-6).

“Ey Âdemoğulları! Ben, size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?

“Andolsun, o sizden pek çok nesli saptırmıştı. Hiç düşünmüyor muydunuz?”(Yasin 36/60-62)

Şeytanı kötücül bir çizgi karakter ya da korkutucu bir varlık olarak ele alan karikatürler ya da filmleri saymazsak şeytanla bağdaştırabileceğimiz fiziki bir varlık olmadı şu ana kadar. Kimse de gelip “merhaba ben şeytanım, benden sakının” da demedi. Ama düşmanı görünür kılmazsak, onu ve tuzaklarını bilmezsek, üzerimizdeki etkisini anlamazsak ondan kendimizi nasıl koruyacağız?

Aslında şeytanın bir anlamda yaptığı insanın bakış açısını değiştirmek. Bir insan bakış açısıyla hayatta bir duruşa sahip olur. Açı bozuldu mu olaylar da peş peşe gelişir. Bireysel olarak bakış açısının bozulması gibi, bazen de toplumsal olarak bakış açısı bozulur. İşte bu durumda kavimlerin toplu helakî söz konusu olmuş, öyle ki bazen koskoca toplum içerisinde bakış açısı doğru olan pek az kişi kalmış. Onlar güvenli bölgeye alındıktan sonra bakış açıları topluca bozulan kavimlerin yaşama hakları topluca ellerinden alınmış:

Sonunda emrimiz çıkıp tandır kaynadığında Nuh'a dedik ki: "Erkekli dişili her türden birer çifti ve -hakkında önceden karar çıkan kişi hariç- aileni, bir de inanıp güvenenleri gemiye bindir." Onunla birlikte pek az kişi inanmıştı. (Hud 11/40)

Dediler ki: "Biz, günaha batmış bir topluluğa gönderildik. Ama Lût'un ailesi onlardan değildir. O ailenin tamamını kurtaracağız. Lût'un karısı hariç. Onun da (bedeninin) kalıntısının kalmasını karara bağladık. (Hicr 15/59-60)

Şeytanın yol açtığı tahribatı görebiliyoruz, insanların bakış açılarının Allah'ın onayladığı yere nasıl kaydığını, para, makam, güç ve sonsuzluk peşinde tamamıyla nasıl bozulduğunu, kendi çevremizdeki sayısız örneklerle görebiliyoruz. Gazetelerin 3. sayfa haberleri artık iyice bozulmuş bakış açılı insan hikayeleriyle dolu. Şeytanın hareket sahasında aktif olduğunu görüyoruz, izlerinden tanıyoruz ama halen onu tam anlamıyla tanıyabilmiş değiliz. Yazının başında dediğimiz gibi. Dostunu yakın tut, düşmanını daha da yakın. Düşman bize yakın, bizim onları göremediğimiz yerden bizi görüyorlar:

Şeytanı kötücül bir çizgi karakter ya da korkutucu bir varlık olarak ele alan karikatürler ya da filmleri saymazsak şeytanla bağdaştırabileceğimiz fiziki bir varlık olmadı şu ana kadar. Kimse de gelip merhaba ben şeytanım, benden sakının da demedi. Ama düşmanı görünür kılmazsak, onu ve tuzaklarını bilmezsek, üzerimizdeki etkisini anlamazsak ondan kendimizi nasıl koruyacağız?

"Ey Âdemoğulları! Şeytan sakın sizi sıkıntıya sokmasın! Nitekim o, ana-babanızın bedenlerini birbirlerine göstermek için elbiselerini sıyrarak onları o bahçeden çıkartmıştı. İblis ve tayfası, sizin onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Biz şeytanları, inanmayanların velileri /en yakınları yaptık." (A'raf 7/27)

"Rabbim! Beni saptırdığın için, and olsun ki yer yüzünde fenalıkları onlara güzel göstereceğim; samimiyeti onaylanmış kulların bir yana, onların hepsini saptıracağım" dedi.

Allah şöyle dedi: "Benim gerekli kıldığım dosdoğru yol budur; kullarımın üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Ancak sana uyan sapıklar bunun dışındadır."

Ve Cehennem onların hepsinin toplanacağı yerdir." (Hicr 15/39-43)

"Benden üstün kıldığını görüyor musun? Kıyamet gününe kadar beni ertelersen, and olsun ki azı bir yana, onun soyunu kendi buyruğum altına alacağım" demişti.

Allah: "Haydi git! Onlardan sana kim uyarırsa bil ki, cehennem hepinizin cezası olur, hem de tam bir ceza" dedi.

Sesinle, gücünün yettiğini yerinden oynat, onlara karşı yaya ve atlılarıyla haykırarak yürü, mallarına ve çocuklarına ortak ol, onlara vaatlerde bulun ama şeytan sadece onları aldatmak için vadeder.

“Dostunu yakın,
düşmanını daha
yakın tut.”

Doğrusu benim mümin kullarım üzerinde senin bir hakimiyetin olamaz. Rabbin vekil olarak yeter.” (İsra 17/62-65)

Toplumsal bakış açılarının yanı sıra hepimizin günlük hayatımızda oluşturduğu bakış açıları var. Biraz düşününce bu bakış açılarının neredeyse tamamının şeytanın Adem’le olan hikayesiyle ortak bakış açıları olduğunu görebiliyoruz. Adem, şeytan için bir ayna oldu, böylece şeytanın çarpık bakış açısı ortaya çıktı. Diğer melekler “sen yaptığını güzel yaparsın” derken şeytan isyana kalkıştı. Adem’in yaratıldığını gördüğünde kendi içinde fırtınalar kopmuş olmalı. Kıskançlık, hasetlik, kendini üstün görme, Allah’ın emrini değil kendi görüşünü beğenme, Allah’a karşı duyduğu güvensizlik gibi aslında hepimizin günlük hayatta bolca içine düşme riskimiz olan bakış açılarına boğulmuş olmalı. Tövbe ile tekrar Allah’a dönüş yaparak bu durumlardan kendini kurtarabilecekken, kendi bakış açısında ısrar ederek ziyanını artırmaktan başka bir şey yapmamıştır. Üstüne üstlük, kendi düştüğü bakış açısını, yanlısamalarını insanlara da yaşatmaya, elimizden biricik hayatımızı ve sonsuz mutluluğumuzu almaya çalışarak bize en büyük düşmanlığı yapıyor.

“Dostunu yakın, düşmanını daha yakın tut.” yazımın ana fikriydi. Şeytanı mercek altına alıp, onun var olma şeklini anlamaya çalıştık, umuyoruz sizlere de yeni bir

bakış açısı kazandırmışızdır. Ne zaman canımızı sıkacak bir durum yaşasak bir an durup acaba bu bakış açısını şeytan ilk ne zaman yaşadı deyip bir an düşünelim ve bizi kendi yanına çekmesine fırsat vermeden Allah’a sığınsak şeytanın üzerimizdeki etkisini hafifletmiş oluruz. Yaşadığımız şu anda ve sonra yaşayacağımız hayatta mutluluğumuza hizmet etmeyen bakış açısına düştüğümüzde tövbe ederek daha güzel bir bakış açısına sahip olmayı Yüce Allah’tan dileriz. Biricik hayatımız var ve o çok değerli, üzerinde durmaya değer, sonsuz mutluluğa bu dünyada hazırlanıyoruz, düşmanımız olan, bakış açılan bozulmuş insan ve diğer varlıklardan Allah’a sığınırız. Tövbe ederek her an için yeni başlangıç yapmak Allah’ın bizlere nasip etmiş olduğu büyük lütuflardan bir tanesi.

Onlar, yüz kızartıcı bir suç işler veya kendilerini kötü duruma düşürürlerse Allah’ı hatırlar ve günahlarının bağışlanmasını isterler. Günahları Allah’tan başka kim bağışlayabilir? Bir de yaptıkları yanlışta, bile bile direnmezler.

Onların ödülü, Rablerinin /Sahiplerinin bağışlaması ve ölümsüz olarak kalacakları, içinden ırmaklar akan bahçelerdir. Böyle yapanların alacağı karşılık ne güzeldir! (Al-i İmran 3/135-136)